

Јелена САМАРЦИЋ, експерткиња за дигиталне комуникације

ОД ТЕБЕ ЗАВИСИ

- *један клик може да промени све*

Грађани Србије воле друштвене мреже. Обожавају Фејсбук и Инстаграм, али све их је више на ТикТоку а само они са „ставом“ по читав дан „висе“ на Твитеру.

И та нова мода преноси се са колена на колена па у Србији деца имају своје профиле на мрежама још од најранијег детињства. Присуство на Инстаграму или ТикТоку је „*must have*“ а свако одсуство у виртуелном свету „кажњава“ се игнорисањем и изопштавањем из друштва.

И онда, ако ниси члан Вибер групе или Инстаграм лајва, постајеш неприхваћен или неприлагођен. А онда и жртва сајбер насиља.

Сајбер насиље (*cyber violence*) није ништа ново у животима клинаца. Њима је тај појам познат, многи су и осетили на својој кожи како оно изгледа, али мали број њих зна шта је заиста све насиље на интернету и не размишља о последицама које из њега настају и до којих доводи. Такође, врло често не умеју да препознају све облике сајбер насиља и оно што је још горе – не знају коме да се обрате за помоћ.

Исто је и са женама. Жртве насиља у породици, на послу или у јавности често сајбер насиље не препознају као озбиљан знак угрожавања њихове приватности и личности. Насиље над женама из реалног живота прелива се у виртуелни свет и постаје „нованормалност“. Нови интернет трендови који жене враћају деценијски великим

СИГУРНА НА МРЕЖИ?

корацима уназад омаловажавајући њихову личност и интегритет и прерастају у насиље које, нажалост, често заврши трагичним исходом.

Током протекле три пандемијске године, у читавом свету забележен је пораст насиља над женама на интернету. Оне су жртве „онлајн предатора“ који су у новонасталим условима живота „обрнули игрицу“. Број жена које су доживеле сајбер насиље увећан је у свим старосним групама.

Поред омаловажавања изгледа, скарадних и вулгарних коментара, жене али и девојке и девојчице, жртве су сексуалних предатора који вребају на интернету.

Посебну групу сајбер насилника чине мушкарци који на интернету нападају жене које изражавају свој став или мишљење. Жене, високо образоване или на јавним функцијама, постају мете напада због прогресивних ставова или изјава. Овај вид насиља посебно је интензивирао последњих година. Мизогинија у виртуелном простору креће од највулгарнијих порука и псовки, преко шеровања профила жртава на затвореним Вибер или Телеграф групама. Из затворених група истомишљеника у којима се спрема стратегија напада преноси се на друштвене мреже и јавни живот. Одатле одлази на стране таблоида без заштите имена и лика сајбер жртве. Тако онда овај вид насиља, нажалост без икаквих последица и санкција, прелази у реалан живот у коме се пред оваквим стварима затварају очи, правда остаје слепа и нема а друштво навикло на ријалити програме војерски посматра и ћути.

Едукација младих и рањивих група а посебно девојчица и девојака, па и жена које генерацијски не припадају сајбер свету, није само нужност. То је ПРЕВЕНТИВА. Указивање на чињеницу да нису једине, да нису саме и да ПОМОЋИ ИМА требало би да буде један од основних приоритета демократског друштва. Затварање и скривање оваквих проблема само јача сајбер предаторе и ствара нове кругове насилника.

Током година рада са младима и женама уочава се да свака жртва мисли да је у својој околини једина, јер се о сајбер насиљу ћути. Као што се ћутало, а и данас ћути, о насиљу у реалном животу. Подршка долази тек онда када се о томе говори и када жртва насиља схвати да није једина. **Зато је јако важно говорити о насиљу на мрежама. Едуковати и причати. Јавно и стално.**

Ова тема није нешто што ће нестати за неколико месеци или година. Ово је један од највећих изазова у 21. веку. Јер тај магични виртуелни простор у коме „живимо“ већи део свог времена може да постане „црна рупа“ која ће прогутати сва начела прогресивног и демократског. Од нас зависи да ли ће тако и бити.

Од нас зависи да ли ће интернет посатати легло лажних вести и дезинформација, стециште хејтера, насилника и педофила. Од нас зависи да ли ће World Wide Web бити, постати и остати безбедно место за нас.

СИГУРНА НА МРЕЖИ?

А није тако тешко пријавити, блокирати или указати на насиље на друштвеним мрежама. Није тешко бити активан учесник социјалног сајбер света.

Довољан је само један клик! Један позив! Један глас и да очистимо наш виртуелни простор од сајбер загађивача и насилника.